

**Τμηματοποίηση Συμμετεχόντων
στη Δραστηριότητα της Χιονοσανίδας**

βάση Δημογραφικών και Ψυχογραφικών Χαρακτηριστικών

Δημήτρης Καϊμακάμης, Παναγιώτα Μπαλάσκα, Όλγα Μητάου & Κωνσταντίνος Αλεξανδρής
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση του δημογραφικού προφίλ των συμμετεχόντων στη δραστηριότητα της χιονοσανίδας, η τμηματοποίηση αυτών βάσει του επιπέδου προσκόλλησής τους στη δραστηριότητα και η διερεύνηση των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής σε ομάδες με διαφορετικά επίπεδα προσκόλλησης. Το δείγμα αποτέλεσαν 280 συμμετέχοντες στη δραστηριότητα της χιονοσανίδας, από το χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσας Γρεβενών της Βόρειας Ελλάδας. Για την αξιολόγηση της προσκόλλησης χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Funk & James (2006), ενώ για την αξιολόγηση των ανασταλτικών παραγόντων χρησιμοποιήθηκε προσαρμοσμένο το ερωτηματολόγιο των ανασταλτικών παραγόντων αθλητικής συμμετοχής (Alexandris & Carroll, 1997). Ως προς το δημογραφικό προφίλ, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι συμμετέχοντες ήταν κατά πλειοψηφία άνδρες, άγαμοι, ηλικίας έως 30 ετών, και με ικανοποιητικό επίπεδο εκπαίδευσης. Ως προς τα ψυχογραφικά χαρακτηριστικά, η ανάλυση συστοιχιών υποστήριξε την ύπαρξη δύο ομάδων (άτομα με υψηλή και χαμηλή προσκόλληση), οι οποίες εμφάνισαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις αντίστοιχες διαστάσεις των διαπροσωπικών και των ενδοπροσωπικών ανασταλτικών παραγόντων. Οι θεωρητικές και πρακτικές εφαρμογές των αποτελεσμάτων συζητούνται.

Λέξεις κλειδιά: Χιονοσανίδα, Δημογραφική τμηματοποίηση, Ψυχογραφική τμηματοποίηση.

Ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας: mr.james.82@hotmail.com

Segmenting Snowboarders by demographic and psychographic variables

Dimitris Kaimakamis, Panagiota Balaska, Olga Mitatou & Konstantinos Alexandris
Department of Physical Education & Sport Science, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Abstract

The present study aimed to profile recreational snowboarders according to socio-demographic characteristics. Particularly participants segmented by their snowboarding activity attachment levels, and then investigated relationships with leisure constraints. Two hundred and eighty (N=280) snowboarders, from one skiing resort, participated in the study and completed the sport attachment (Funk & James, 2006) scale and the leisure constraints (Alexandris & Carroll, 1997) questionnaire. In terms of their demographic profile, the results indicated that the majority of snowboarders were male, single, well-educated and less than 30 years old. In terms of the psychographic profile, the results of the cluster analysis revealed two

groups (high and low attachment levels), which had statistical significant different scores in the intrerpersonal and intrapersonal constraint categories. The theoretical and applied implications of these results are discussed.

Key words: Snowboard, demographic segmentation, psychographic segmentation.

e – mail: mr.james.82@hotmail.com

Εισαγωγή

Η δραστηριότητα της χιονοσανίδας είναι μία από τις πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες χειμερινές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Εκατομμύρια άνθρωποι ασχολούνται σήμερα με την δραστηριότητα αυτή, τόσο σε επίπεδο πρωταθλητισμού, όσο και ως δραστηριότητα αναψυχής και ελεύθερου χρόνου (Hudson & Cross, 2004). Η αλματώδης ανάπτυξη της φαίνεται ακόμη από τις πωλήσεις συναφών προϊόντων (www.snowsports.org), αλλά και από την εισαγωγή της στο πρόγραμμα των χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του Ναγκάνο στην Ιαπωνία, το 1998 (ISF-International Snowboard Federation). Στην Ελλάδα η χιονοσανίδα άρχισε να εμφανίζεται στις αρχές της δεκαετίας του '80 ενώ σήμερα γνωρίζει μια ραγδαία εξέλιξη. Θεωρείται μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες δραστηριότητες χειμερινού τουρισμού, παρόλο που η τάση αυτή δεν έχει καταγραφεί με επίσημα στατιστικά στοιχεία.

Στην διεθνή βιβλιογραφία έχει προταθεί ότι οι συμμετέχοντες στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας αποτελούν μια «ιδιαιτέρη ομάδα» η οποία είναι διαφορετική από αυτήν των χιονοδρόμων αναψυχής (Hudson & Cross, 2004). Χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα ψυχογραφικά χαρακτηριστικά και κοινωνικό-οικονομικό και ηλικιακό προφίλ. Εμφανίζει επίσης υψηλά επίπεδα προσκόλλησης, ταύτισης και ανάμιξης με την δραστηριότητα (Vaske, Dyar, & Timmons, 2004). Έχει επίσης αναφερθεί ότι οι συμμετέχοντες στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας έλκονται από το κοινωνικό στοιχείο της συμμετοχής και συχνά από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων χιονοδρομικών κέντρων (Καϊμακάκης, Αλεξανδρής, Τσιφτελίδου, 2010). Η διεθνής βιβλιογραφία σε θέματα που σχετίζονται με την δραστηριότητα της χιονοσανίδας είναι ακόμη περιορισμένη. Ακόμη πιο περιορισμένη είναι η έρευνα στην δραστηριότητα αυτή στην Ελλάδα. Δεν γνωρίζουμε το κοινωνικο-δημογραφικό και ψυχογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων και τους παράγοντες που τους ωθούν ή περιορίζουν τη συμμετοχή τους. Επίσης δεν έχουμε πληροφορίες σχετικά με τον βαθμό προσκόλλησης των ατόμων αυτών στη συγκεκριμένη δραστηριότητα και την αξία που δίνουν στα χαρακτηριστικά των χιονοδρομικών κέντρων στα οποία συμμετέχουν.

Ο στόχος της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί το δημογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων στη δραστηριότητα της χιονοσανίδας (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο εκπαίδευσης), να ταξινομηθούν οι συμμετέχοντες βάση του επιπέδου προσκόλλησης αυτών και να μελετηθεί η αντίληψη των ανασταλτικών παραγόντων στις ομάδες με διαφορετικά επίπεδα προσκόλλησης.

Η τμηματοποίηση των συμμετεχόντων βάση δημογραφικών και ψυχογραφικών χαρακτηριστικών (προσκόλληση και αντίληψη ανασταλτικών παραγόντων) παρουσιάζει ενδιαφέρον για τις διοικήσεις των χιονοδρομικών κέντρων και τους διοργανωτές προγραμμάτων που σχετίζονται με την δραστηριότητα της χιονοσανίδας, στην προσπάθειά τους να αναπτύξουν συγκεκριμένες στρατηγικές προώθησης, και προγράμματα ανάπτυξης σχέσεων μάρκετινγκ, στοχευμένα στις ιδιαιτερότητες των διαφορετικών ομάδων συμμετοχής.

Για τον ερευνητικό σχεδιασμό της εργασίας χρησιμοποιήθηκε το πολύ-παραγοντικό μοντέλο μέτρησης της προσκόλλησης σε δραστηριότητες αναψυχής (Funk and James, 2006) και το ιεραρχικό μοντέλο ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής των Jackson et al. (1993). Τα δύο αυτά μοντέλα θα παρουσιαστούν συνοπτικά στην επόμενη ενότητα.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Προσκόλληση στην δραστηριότητα

Σύμφωνα με τους Funk and James (2006), η προσκόλληση στην άσκηση, στη φυσική δραστηριότητα ή στην αναψυχή εμπεριέχει τέσσερις διαστάσεις: την γνωστική, την συναισθηματική, την συμβολική (αυτο-έκφραση), και την σπουδαιότητα / σημαντικότητα. Οι ίδιοι συγγραφείς προσδιόρισαν την προσκόλληση ως τη διαδικασία που συμβαίνει όταν το άτομο προσδίδει συναισθηματική, γνωστική και συμβολική σημασία στην δραστηριότητα και θεωρεί ότι είναι σημαντική για την καθημερινή του ζωή (Funk & James 2006). Η διαδικασία αυτή αποτελεί μια ένδειξη για το πόσο σημαντική είναι η ανάπτυξη της σχέσης ανάμεσα στο άτομο και την συγκεκριμένη δραστηριότητα (Beaton, Funk, & Alexandris, 2009). Στην βιβλιογραφία έχει

προταθεί ότι η προσκόλληση αντανακλά μια αναπτυξιακή διαδικασία η οποία επηρεάζεται από κοινωνικούς, δομικούς και ατομικούς / εσωτερικούς παράγοντες (Wallendorf, & Arnould, 1988). Στο πλαίσιο της αναψυχής η διαδικασία της προσκόλλησης δηλώνει πώς για μια δραστηριότητα αναψυχής αναπτύσσονται θετικές στάσεις μέσα από την έκφραση αξιών, οι οποίες προωθούνται από την συμμετοχή (Filo, Funk, & O'Brien, 2008).

Ως προς τον ορισμό των διαστάσεων, η γνωστική διάσταση αντιπροσωπεύει τη γνώση των χαρακτηριστικών της δραστηριότητας και των οφελών από την συμμετοχή (Alexandris, Funk & Pritchard, 2011). Η συναισθηματική αναπτύσσεται βάση των θετικών εμπειριών ενός ατόμου από τη συμμετοχή του σε μια δραστηριότητα και τα ευχάριστα συναισθήματα που προκύπτουν από αυτήν. Η αυτο-έκφραση αντιπροσωπεύει την επιθυμία ενός ατόμου να ταυτιστεί με μια δραστηριότητα, τις αξίες και την «προσωπικότητά» της (Alexandris et al., 2011). Τέλος, η σημαντικότητα αντιπροσωπεύει την αξία που αποδίδει το άτομο στην συμμετοχή του στην συγκεκριμένη δραστηριότητα σε σχέση με οφέλη που αποκομίζει (Funk and James, 2006).

Η προσκόλληση είναι μια σημαντική έννοια, καθώς σχετίζεται με θετικές συμπεριφορικές στάσεις, όπως «καταναλωτική» αφοσίωση, ενεργή και μακροχρόνια συμμετοχή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η δραστηριότητα αποκτά προσωπική σημασία (Wallendorf & Arnould, 1988), και τα οφέλη που συνδέονται με τη συμμετοχή στην δραστηριότητα αποκτούν εσωτερική / ψυχολογική σημασία (Gladden & Funk, 2001). Οι σχέσεις αυτές επαληθεύτηκαν σε μια πρόσφατη μελέτη των Alexandris et al. (2011), στην οποία η προσκόλληση προέβλεψε την πρόθεση για συνέχιση συμμετοχής στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας, επηρεάστηκε όμως αρνητικά από την βίωση των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής.

Ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής

Η παρούσα έρευνα χρησιμοποίησε το ιεραρχικό μοντέλο των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής (Jackson et al., 2003) προκειμένου να εξετάσει τους παράγοντες που περιορίζουν τη συμμετοχή στη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Ως ανασταλτικοί παράγοντες ορίζονται «οι παράγοντες που λαμβάνονται υπ' όψιν από τους ερευνητές, έχουν γίνει αντιληπτοί από τα ίδια τα άτομα και ως αποτέλεσμα έχουν να περιορίζουν ή να αποτρέπουν την συμμετοχή σε δραστηριότητες αναψυχής» (Jackson, 1993. σελ. 129-149). Σύμφωνα με το μοντέλο αυτό οι ανασταλτικοί παράγοντες μπορούν εννοιολογικά να χωρισθούν σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με τον τρόπο που επηρεάζουν την σχέση μεταξύ των προτιμήσεων του ατόμου για αναψυχή και της τελικής του συμμετοχής ή μη συμμετοχής. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής: α) Οι ενδοπροσωπικοί ανασταλτικοί παράγοντες που περιλαμβάνουν ατομικές ψυχολογικές καταστάσεις και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ίδιου του ατόμου, που αλληλεπιδρούν περισσότερο με τις προσωπικές του προτιμήσεις παρά μεσολαβούν μεταξύ των προτιμήσεων και της συμμετοχής (Alexandris, Kouthouris, Funk, 2008) Παραδείγματα εσωτερικών / ατομικών ανασταλτικών παραγόντων είναι το άγχος για την συμμετοχή, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις, η προγενέστερη θετική ή αρνητική εμπειρία με συγκεκριμένες δραστηριότητες αναψυχής, η αντιλαμβανόμενη αυτο-ικανότητά του ατόμου και η υποκειμενική αξιολόγηση της καταλληλότητας και της διαθεσιμότητας των διαφόρων δραστηριοτήτων αναψυχής (Alexandris & Carroll, 1997α). Οι διαπροσωπικοί ανασταλτικοί παράγοντες που αναφέρονται ως το αποτέλεσμα της διαπροσωπικής αλληλεπίδρασης ή της ύπαρξης σχέσης ανάμεσα στα άτομα που συμμετέχουν. Στην κατηγορία των διαπροσωπικών ανασταλτικών παραγόντων περιλαμβάνονται η δυσκολία εξεύρεσης παρέας ή συντρόφου για την συμμετοχή σε μία δραστηριότητα αναψυχής (Alexandris & Carroll, 1997β). Οι δομικοί ανασταλτικοί παράγοντες που είναι εξωτερικοί και παρεμβατικοί ανάμεσα στην προτίμηση/ διάθεση για αναψυχή και την τελική συμμετοχή. Παραδείγματα δομικών ανασταλτικών παραγόντων αποτελούν: η έλλειψη οικονομικών πόρων, η έλλειψη και τα προβλήματα σχετικά με τις εγκαταστάσεις, η ύπαρξη κατάλληλων προγραμμάτων, η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, ο σχεδιασμός και καταμερισμός του χρόνου εργασίας, και η απουσία ευκαιριών για συμμετοχή από την πολιτεία (Alexandris & Carroll, 1999). Σύμφωνα με το ιεραρχικό μοντέλο οι ενδοπροσωπικοί ανασταλτικοί παράγοντες είναι οι πιο ισχυροί παράγοντες, και είναι αυτοί που αποκλείουν τα άτομα από την συμμετοχή (Alexandris, Tsorbatzoudis, Grouios, 2002). Από την άλλη πλευρά, οι εξωτερικοί ανασταλτικοί παράγοντες, παρόλο που είναι παρόντες σε όλα τα άτομα μπορούν να «διαπραγματευθούν» ευκολότερα και να οδηγήσουν απλά σε μειωμένη συμμετοχή ή σε συμμετοχή σε εναλλακτικές δραστηριότητες (Alexandris, Kouthouris, Girgolas, 2007, Jackson et al., 1993). Η σημαντικότητα των ενδοπροσωπικών ανασταλτικών παραγόντων έχει επαληθευτεί και υποστηριχθεί από πολλές έρευνες (Alexandris, Barkoukis, Tsorbatzoudis & Grouios, 2003; Alexandris & Carroll 1997b, Alexandris & Carroll, 1999; Iso-Ahola & Mannell, 1985; Jackson & Scott, 1999; Κουθούρης, Αλεξανδρή & Μπουντόλου, 2005).

Ανασταλτικοί Παράγοντες Συμμετοχής και Προσκόλληση

Έχει προταθεί πώς οι ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη υψηλών επιπέδων προσκόλλησης (Alexandris et al., 2011; Beaton, Funk & Alexandris, 2009; Filo, Funk & Alexandris, 2008). Δεν έχει όμως αποδειχθεί με ερευνητικά δεδομένα ποιες κατηγορίες ανασταλτικών παραγόντων είναι πιο αρνητικά συνδεδεμένες με την ανάπτυξη της προσκόλλησης, και σε σχέση με ποιες συγκεκριμένες δραστηριότητες (Alexandris et al., 2011). Η πρόταση αυτή υποστηρίχθηκε με ερευνητικά δεδομένα μόνο σε μια πρόσφατη έρευνα σε συμμετέχοντες στην δραστηριότητα των ελληνικών παραδοσιακών χορών (Μπαλάσκα, Δούκα, Αλεξανδρή, 2011).

Βάση του ιεραρχικού μοντέλου ανασταλτικών παραγόντων μπορεί να προταθεί ότι οι ενδοπροσωπικοί ανασταλτικοί παράγοντες είναι οι πιο αποτρεπτικοί για την ανάπτυξη υψηλών επιπέδων προσκόλλησης στην δραστηριότητα. Κάτι τέτοιο όμως εξαρτάται και από την συγκεκριμένη δραστηριότητα, τις ιδιαιτερότητές της και τις συνθήκες συμμετοχής. Έτσι για παράδειγμα είναι πιθανόν οι ενδοπροσωπικοί παράγοντες να επιδρούν αρνητικά στην ανάπτυξη της προσκόλλησης σε ομαδικές δραστηριότητες ή σε δραστηριότητες στις οποίες υπάρχει έντονο το κοινωνικό στοιχείο. Επίσης είναι δυνατόν κάποιοι από τους δομικούς παράγοντες να επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη υψηλών επιπέδων προσκόλλησης σε δραστηριότητες οι οποίες απαιτούν αυξημένες επένδυση σε χρόνο και χρήματα.

Στόχοι της έρευνας

Η παρούσα έρευνα είχε 3 αντικειμενικούς στόχους:

- α) τη διερεύνηση του δημογραφικού προφίλ των συμμετεχόντων στη δραστηριότητα της χιονοσανίδας
- β) την τμηματοποίηση των συμμετεχόντων στη δραστηριότητα της χιονοσανίδας βάση του επιπέδου προσκόλλησης τους (υψηλή και χαμηλή προσκόλληση)
- γ) τη διερεύνηση των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής στις δύο αυτές ομάδες.

Μεθοδολογία

Δείγμα: Στην έρευνα συμμετείχαν διακόσια ογδόντα άτομα τα οποία ασκούσαν στη δραστηριότητα της χιονοσανίδας ($n=280$). Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν από ένα χιονοδρομικό κέντρο της Βόρειας Ελλάδας. Τέσσερις ερευνητές οι οποίοι ήταν εξοικειωμένοι με το χιονοδρομικό κέντρο και την δραστηριότητα διένειμαν τα ερωτηματολόγια. Η διανομή έγινε στην καφετέρια του χιονοδρομικού κέντρου και σε χώρους συνάθροισης ατόμων που συμμετείχαν στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας. Τριακόσια ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν και διακόσια ογδόντα συλλέχθηκαν (βαθμός ανταπόκρισης, 84%).

Όργανα μέτρησης:

Προσκόλληση στην Δραστηριότητα: Για τη μέτρηση της προσκόλλησης χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο της προσκόλλησης στην δραστηριότητα των Funk & James (2006), το οποίο περιελάμβανε τέσσερις διαστάσεις: «Γνωστική», «Συναισθηματική», «Αυτο-έκφραση» και «Σημαντικότητα». Οι απαντήσεις στις κλίμακες «Γνωστική», «Αυτο-έκφραση» και «Σημαντικότητα» της προσκόλλησης δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert, ενώ οι απαντήσεις στην κλίμακα «Συναισθηματική» δόθηκαν σε επιταβάθμια κλίμακα σημασιολογικής διαφοροποίησης με διπολικά επίθετα (semantic differential scale).

Ανασταλτικοί Παράγοντες Συμμετοχής: Για την μέτρηση των ανασταλτικών παραγόντων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής (Alexandris & Carroll, 1997). Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε τις εξής διαστάσεις ανασταλτικών παραγόντων: έλλειψη χρόνου, ατομικοί/ψυχολογικοί, έλλειψη ενδιαφέροντος, εγκαταστάσεις/προγράμματα, έλλειψη παράας, οικονομικοί παράγοντες / προσβασιμότητα. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα Likert.

Αποτελέσματα

Δημογραφικό Προφίλ Συμμετεχόντων

Το 76% των συμμετεχόντων ήταν άνδρες και το 24% ήταν γυναίκες. Όσον αφορά την ηλικία, το 39% των συμμετεχόντων ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 18-25 ετών και το 59% στην ομάδα 26-30 ετών. Μόνο το 2% ήταν ηλικίας άνω των 30 χρόνων. Όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο παρατηρήθηκαν τα εξής ποσοστά: Οι απόφοιτοι γυμνασίου/λυκείου αποτέλεσαν το 58%. Οι απόφοιτοι ΙΕΚ ήταν το 15%, και απόφοιτοι ΑΕΙ ήταν το 24% του δείγματος. Ως προς την οικογενειακή κατάσταση η συντριπτική πλειοψηφία ήταν άγαμοι 95%. Ποσοστό 49% από τους συμμετέχοντες ήταν φοιτητές. Τέλος, το 30% ήταν ιδιωτικοί

υπάλληλοι και το 14% είχαν δικιά τους επιχείρηση.

Ανάλυση Εσωτερικής Συνοχής των Κλιμάκων

Οι μέσοι όροι των διαστάσεων της προσκόλλησης και των ανασταλτικών παραγόντων παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Η εσωτερική συνοχή των παραγόντων που προέκυψαν εξετάστηκε με τον υπολογισμό του συντελεστή α του Cronbach. Οι δείκτες κυμανθήκαν σε ικανοποιητικά επίπεδα και για όλες τις διαστάσεις της προσκόλλησης και των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής. (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Μέσοι Όροι των Διαστάσεων των Ανασταλτικών Παραγόντων Συμμετοχής και Προσκόλλησης

	Θέματα	M.O	T.A	Cronbach's Alpha
<i>Διαστάσεις Ανασταλτικών Παραγόντων</i>				
Έλλειψη χρόνου	4	2.6	.93	.68
Ατομικοί / ψυχολογικοί	7	3.0	.88	.83
Έλλειψη ενδιαφέροντος	3	1.8	.78	.76
Εγκαταστάσεις / Υπηρεσίες	4	3.6	.78	.63
Οικονομικοί	3	3.3	.1.0	.76
Έλλειψη παρέας	4	2.5	.1.0	.64
<i>Διαστάσεις Προσκόλλησης</i>				
Γνώση	3	2.68	.86	.83
Σημαντικότητα	3	2.42	.82	.80
Έκφραση	3	2.64	.77	.80
Συναίσθημα	3	6.75	.55	.84

Ανάλυση Συστοιχιών (Cluster Analysis)

Χρησιμοποιήθηκε ανάλυση συστοιχιών (cluster analysis) προκειμένου να εξετασθεί κατά πόσο οι συμμετέχοντες μπορούν να ταξινομηθούν σε ομάδες με διαφορετικά επίπεδα προσκόλλησης. Η ανάλυση ανέδειξε δυο κατηγορίες: Άτομα με χαμηλή και υψηλή προσκόλληση. Σε όλες της διαστάσεις οι δύο αυτές ομάδες εμφάνισαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ($p < .001$). Αναλυτικότερα στην κατηγορία της χαμηλής προσκόλλησης ($N=144$) οι συμμετέχοντες σημείωσαν χαμηλούς μέσους όρους σε όλες τις διαστάσεις με μικρότερο στη διάσταση σημαντικότητα. Στην κατηγορία της υψηλής προσκόλλησης ($N=136$) τα άτομα σημείωσαν υψηλούς μέσους όρους σε όλες τις διαστάσεις, με υψηλότερους στη διάσταση συναίσθημα. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον (Πίνακα 2).

Πίνακας 2. Ταξινόμηση συμμετεχόντων σύμφωνα με την προσκόλληση στην δραστηριότητα (Cluster analysis)

Γνώση	Χαμηλή ανάμειξη	Υψηλή ανάμειξη	F
	N=136	N=144	
	2.08	3.32	291.9**
Σημαντικότητα	1.87	3.00	250.5**
Έκφραση	2.19	3.14	166.8**
Συναίσθημα	6.57	6.94	34.8**
	M.O=3.17	M.O=4.1	
** $p < .001$			

Σύγκριση των Ομάδων Υψηλής και Χαμηλής Προσκόλλησης στις Διαστάσεις των Ανασταλτικών Παραγόντων

Προκειμένου να εξετασθούν πιθανές διαφορές των δύο ομάδων με διαφορετικά επίπεδα προσκόλλησης ως προς την αντίληψη των ανασταλτικών παραγόντων, το επίπεδο προσκόλλησης (υψηλό και χαμηλό) χρησιμοποιήθηκε ως ανεξάρτητη μεταβλητή και οι 5 διαστάσεις των ανασταλτικών παραγόντων ως οι εξαρτημένες μεταβλητές.

Τα t-test έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε όλους τους παράγοντες, εκτός από τους παράγοντες Εγκαταστάσεις/Υπηρεσίες και Οικονομικά προβλήματα / προσβασιμότητα. Αναλυτικότερα, η στατιστικά σημαντικότερη διαφορά βρέθηκε στον παράγοντα Έλλειψη παρέας ($F=16.2$, $p < .001$). Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον (Πίνακα 3).

Πίνακας 3. Σύγκριση ατόμων με χαμηλή και υψηλή προσκόλληση σύμφωνα με τους ανασταλτικούς παράγοντες συμμετοχής

	Υψηλή ανάμειξη Μ.Ο-Τ.Α	Χαμηλή ανάμειξη Μ.Ο-Τ.Α	t
Έλλειψη χρόνου	2.29 (.78)	2.94 (.97)	7.13**
Ατομικά/ψυχολογικά	3.28 (.91)	3.77 (.78)	4.49*
Έλλειψη ενδιαφέροντος	1,63 (.63)	2.13 (.83)	5.64*
Εγκαταστάσεις/Υπηρεσίες	3.57 (.76)	3.65 (.81)	1.97
Οικονομικά προβλήματα/ προσβασιμότητα	3.09 (.96)	3.69 (.97)	.14
Έλλειψη παρέας	2.18 (.82)	2.89 (1.21)	16.2**

**p<.001, *p<.05

Συζήτηση

Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η τμηματοποίηση των συμμετεχόντων στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας βάση δημογραφικών και ψυχολογικών μεταβλητών. Ως προς το δημογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι συμμετέχοντες στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας είναι κατά πλειοψηφία άνδρες, άγαμοι, ηλικίας έως 30 ετών, και με ικανοποιητικό επίπεδο εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνουν το ιδιαίτερο προφίλ των συμμετεχόντων στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας, το οποίο βρέθηκε και σε άλλες χώρες (National Ski Industry Demographics and Trends 2008; Mullin, Hardy, Sutton, 2007). Τα αποτελέσματα είναι αρκετά ενθαρρυντικά για την περαιτέρω ανάπτυξη της συγκεκριμένης δραστηριότητας για δύο λόγους: α) Αν οι νέοι συμμετέχοντες συνεχίζουν να συμμετέχουν καθώς αυξάνεται η ηλικία τους και η δραστηριότητα συνεχίσει να έχει διείσδυση στους νέους προβλέπεται μια αύξηση των μελλοντικών ποσοστών συμμετοχής, β) η περαιτέρω προώθηση της δραστηριότητας στις γυναίκες που έχουν χαμηλά ποσοστά συμμετοχής μπορεί να διευρύνει την αγορά.

Ως προς το ψυχογραφικό προφίλ, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν καταρχήν ότι η χρήση της μεταβλητής της προσκόλλησης για την ταξινόμηση των συμμετεχόντων στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας είναι απόλυτα εφαρμόσιμη. Προέκυψαν δύο ομάδες συμμετεχόντων, αυτών με υψηλό επίπεδο προσκόλλησης και αυτών με και χαμηλό επίπεδο προσκόλλησης. Οι δύο ομάδες διέφεραν σε όλες τις διαστάσεις της προσκόλλησης. Η ομάδα της υψηλής προσκόλλησης ήταν η μεγαλύτερη (N=144), ακολουθούμενη με μικρή διαφορά από την ομάδα χαμηλής προσκόλλησης (N=133). Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνουν την διεθνή βιβλιογραφία ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα προσελκύει άτομα τα οποία αναπτύσσουν υψηλή προσκόλληση με την δραστηριότητα (Donnelly 2006). Τα άτομα αυτής της κατηγορίας έχουν θετικές εμπειρίες και ευχάριστα συναισθήματα από τη συμμετοχή τους στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας. Κάτι τέτοιο είναι σημαντικό για τους υπευθύνους μάρκετινγκ, καθώς αποτελεί μια ελκυστική ομάδα στόχου. Από την άλλη πλευρά όμως, υπάρχει και μια μεγάλη ομάδα συμμετεχόντων, οι οποίοι έχουν μέτρια ή και χαμηλή προσκόλληση με την δραστηριότητα της χιονοσανίδας. Τα άτομα αυτά είναι πιθανόν να σταματήσουν να συμμετέχουν στο μέλλον, αν δεν αναπτυχθούν στρατηγικές για την αύξηση της προσκόλλησής τους.

Όπως αναλύθηκε στην ενότητα της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, η έννοια της προσκόλλησης αποτελείται από τις διαστάσεις της γνώσης, συναισθήματος, σημαντικότητας, και αυτό-έκφρασης. Η γνωστική διάσταση σχετίζεται με τις πληροφορίες και το επίπεδο ενημέρωσης που έχει το κάθε άτομο για την συγκεκριμένη δραστηριότητα. Η ανάπτυξη της γνωστικής διάστασης μπορεί να γίνει μέσω της διάχυσης πληροφοριών για την δραστηριότητα με παραδοσιακά (πχ σεμινάρια, ενημερώσεις, ημερίδες, φυλλάδια κτλ) και νέα κανάλια επικοινωνίας (social media, blogs, ιστοσελίδες). Θα πρέπει ο κάθε συμμετέχων να παρακινηθεί έτσι ώστε να εισέρθει στην διαδικασία αναζήτησης πληροφοριών κι ενημέρωσης από μόνος του. Η συναισθηματική διάσταση της προσκόλλησης σχετίζεται με την ανάπτυξη θετικών συναισθημάτων από την συμμετοχή. Ο κάθε συμμετέχων θα πρέπει να αισθανθεί την συμμετοχή του ως μια ευχάριστη εμπειρία που δημιουργεί χαρά, ευχαρίστηση και ευεξία. Είναι προφανώς σημαντικό να του δοθεί κάθε υποστήριξη κατά την διάρκεια της συμμετοχής ώστε να περάσει ευχάριστα τον χρόνο του στο χιονοδρομικό κέντρο. Η διάσταση της σημαντικότητας σχετίζεται με την κατανόηση των οφελών από την συμμετοχή στην συγκεκριμένη δραστηριότητα (φυσιολογικών, ψυχολογικών, κοινωνικών), ώστε ο συμμετέχων να καταστήσει την συγκεκριμένη δραστηριότητα ως κομμάτι της καθημερινής του ζωής και της αναψυχής του. Τέλος η διάσταση της αυτό-έκφρασης σχετίζεται με την ταύτιση του ατόμου με την δραστηριότητα, τις αξίες της και τα χαρακτηριστικά της. Η αυτό-έκφραση μπορεί να κατανοηθεί μέσα από την ανάπτυξη κοινωνικών

δικτύων που σχετίζονται με την δραστηριότητα, την αγορά συγκεκριμένου εξοπλισμού, και υιοθέτηση τρόπου ντυσίματος που παραπέμπει στην δραστηριότητα. Είναι ξεκάθαρο ότι οι επιπτώσεις του μάρκετινγκ και της επικοινωνίας στην ανάπτυξη της εικόνας και προσωπικότητας της συγκεκριμένης δραστηριότητας είναι σημαντική

Ως προς τους ανασταλτικούς παράγοντες, τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν τον ρόλο των ανασταλτικών παραγόντων στην ανάπτυξη της προσκόλλησης, καθώς οι δύο ομάδες εμφάνισαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους ενδοπροσωπικούς και διαπροσωπικούς ανασταλτικούς παράγοντες. Συγκεκριμένα, οι πιο μεγάλες διαφορές βρέθηκαν στην διάσταση της έλλειψη παρέας, κάτι το οποίο δείχνει τον κοινωνικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Ο κοινωνικός αυτός χαρακτήρας δεν περιορίζεται μόνο στην συμμετοχή στην συγκεκριμένη δραστηριότητα, αλλά επεκτείνεται και στην ανάπτυξη δικτύων επικοινωνίας για την ανταλλαγή πληροφοριών, την οργάνωση εκδρομών, συμμετοχή σε σχετικές εκδηλώσεις κτλ. Επίσης στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στις τρεις διαστάσεις των ενδοπροσωπικών ανασταλτικών παραγόντων (έλλειψη χρόνου, εσωτερικοί / ψυχολογικοί και έλλειψη ενδιαφέροντος). Τα αποτελέσματα αυτά υποστηρίζουν το ιεραρχικό μοντέλο των ανασταλτικών παραγόντων (Jackson et al., 1993). Η έλλειψη χρόνου είναι μια υποκειμενική αξιολόγηση σε μεγάλο βαθμό και σχετίζεται με τις προτεραιότητες που το κάθε άτομο θέτει για τον ελεύθερο χρόνο του (Alexandris et al., 2002). Από την άλλη πλευρά όμως οι εσωτερικοί / ψυχολογικοί παράγοντες σχετίζονται και με τις ιδιαιτερότητες και δυσκολίες της συμμετοχής στην συγκεκριμένη δραστηριότητα, η οποία απαιτεί δεξιότητες, σχετικά καλή φυσική κατάσταση και ενέργεια. Η έλλειψη αυτών δημιουργεί ανασταλτικούς παράγοντες και δυσκολεύει την ανάπτυξη υψηλής προσκόλλησης. Τέλος, η έλλειψη ενδιαφέροντος από μια μερίδα συμμετεχόντων για περαιτέρω συμμετοχή και εξειδίκευση απαιτεί περαιτέρω έρευνα προκειμένου να κατανοηθεί καλύτερα.

Περιορισμοί και Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Η παρούσα έρευνα για πρώτη φορά στην Ελλάδα παρουσίασε ένα δημογραφικό και ψυχογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων στην δραστηριότητα της χιονοσανίδας. Υπάρχουν αρκετοί περιορισμοί που θα πρέπει να αναφερθούν και παράλληλα δείχνουν τις προοπτικές για περαιτέρω έρευνα. Καταρχήν το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν συμμετέχοντες από ένα χιονοδρομικό κέντρο της Βόρειας Ελλάδας. Παρόλο που δεν έχουμε δεδομένα που να προτείνουν ότι το προφίλ των συμμετεχόντων σχετίζεται με το συγκεκριμένο χιονοδρομικό κέντρο, μελλοντική συλλογή από περισσότερα κέντρα και σύγκριση των αποτελεσμάτων θα μας βοηθούσε στην διερεύνηση πιθανών διαφορών στις ομάδες στόχου ανάμεσα στα χιονοδρομικά κέντρα.

Η ψυχογραφική τμηματοποίηση περιλαμβάνει μια σειρά από μεταβλητές όπως κίνητρα, στάσεις, προσωπικότητα, τρόπος ζωής κτλ (Shiffman & Kanuk, 2007). Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκαν οι μεταβλητές της προσκόλλησης και των ανασταλτικών παραγόντων. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν περισσότερες μεταβλητές προκειμένου να παρουσιαστεί ένα πιο αναλυτικό ψυχογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων. Κάτι τέτοιο θα βοηθούσε περαιτέρω και στην ανάπτυξη προτάσεων για πιο στοχευμένες στρατηγικές μάρκετινγκ και επικοινωνίας. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να βοηθήσει και η περαιτέρω διερεύνηση του κοινωνικού χαρακτήρα της συγκεκριμένης δραστηριότητας, σε συνάρτηση με την ανάπτυξη κοινωνικών δικτύων επικοινωνίας.

Βιβλιογραφία

- Alexandris K., & Carroll, B. (1999). Constraints on Recreational Sport Participation within the Adult Population in Greece: Implications for the Provision and Management of Sport Services. *Journal of Sport Management*, 13(4), 317-332.
- Alexandris, K., & Carroll, B. (1997b). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: results from a study in Greece. *Leisure Studies*, 16, 107-125.
- Alexandris, K., & Carroll, B. (1997). An Analysis of Leisure Constraints based on different Recreational Sport Participation Levels: A Study from Greece. *Leisure Sciences*, 19, 1-15.
- Alexandris, K., Barkoukis, V., Tzorbatzoudis, H., & Grouios, G. (2003). A study of perceived constraints on a community-based physical activity program for the elderly in Greece. *Journal of Aging and Physical Activity*, 11, 305-318.
- Alexandris, K., Funk, D., Pritchard, M. (2011). The Impact of Constraints on Motivation, Activity Attachment and Skier Intentions to Continue. *Journal of Leisure Research*, 43, 56-79.
- Alexandris, k., Kouthouris, C. Funk, D. (2008) Examining the Relationships among Leisure Constraints, Involvement and Attitudinal Loyalty among Recreational Skiers. *European Sport Management Quarterly*,

- 8, 247-265.
- Alexandris, K., Tsorbatzoudis, C., & Grouios, G. (2002). Perceived Constraints on Recreational Sport Participation: Investigating their Relationship with Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation and Amotivation. *Journal of Leisure Research*, 34, 233-252.
- Alexandris, K., Kouthouris, C., & Girgolas (2007). Investigating the Relationships among Motivation, Negotiation, and Alpine Skiing Participation. *Journal of Leisure Research*, 39(4), 648-668.
- Beaton, A., Funk, D.C., & Alexandris, A. (2009). Operationalizing a Theory of Participation in physically active leisure. *Journal of Leisure Research*, 41, 177-203.
- Beaton, A.A., & Funk, D.C. (2008). An evaluation of theoretical frameworks for studying physically active leisure. *Leisure Sciences*, 30, 1-18.
- Crawford, D., & Godbey, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences*, 9, 119-127.
- Donnelly, M. (2006). Studying extreme sports beyond the core participants. *Journal of Sport & Social Issues*, 30(2), 219-224.
- Jackson, E. & Scott, D. (1999). Leisure studies: Prospects for the twenty-first century. Recreation, Sports & Leisure Studies. State College, Pa: Vent/aure Publishing Inc.
- Filo, K., Funk, D.C., & Alexandris, K. (2008). Exploring the Impact of Brand Trust on the Relationship between Brand Associations and Brand Loyalty in Sport and Fitness. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 3, 39-57.
- Filo, K., Funk, D., & O'Brien, D. (2009). The meaning behind attachment: Exploring camaraderie, cause, and competency at a charity sport event. *Journal of Sport Management*, 23, (3), 361 – 387.
- Funk & James, (2006). Consumer loyalty: the meaning of attachment in the development of sport team allegiance. *Journal of Sport Management*, 20, 189-217.
- Funk, D.C., & James, J., (2006). Consumer loyalty: the meaning of attachment in the development of sport team allegiance. *Journal of Sport Management*, 20, 189-217.
- Gladden, J. & Funk, D. (2002). Developing an understanding of brand association in team sport: Empirical evidence from consumers of professional sport. *Journal of Sport Management*, 16, 54-81.
- Gladden, J.M., & Funk, D.C. (2001). Understanding brand loyalty in professional sport: Examining the link between brand association and brand loyalty. *International Journal of Sports Marketing & Sponsorship*, 3, 67-94.
- Hudson, S. and Cross, P. (2004). Winter sports destinations: the evolving sport, tourism, and leisure functions of the modern stadium. In J. Higham (Ed.), *Sport Tourism Destinations* (pp. 188-205). Amsterdam-Tokyo: Elsevier.
- Iso-Ahola, S. & Mannell, R. (1985). Social and psychological constraints on leisure. In M. G. Wade (Ed.), *Constraints on Leisure*, 11-151.
- Jackson, E. (1993). Recognizing patterns of leisure constraints: Results from alternative analyses. *Journal of Leisure Research*, 25, 129-149
- Mullin, B., Hardy, S., Sutton, W. (2007). *Sport Marketing 3rd Edition*, (pp. 77).
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2007). *Consumer behaviour*. (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Tsiotsou, R. (2006). Using visit frequency to segment ski resorts customers. *Journal of Vacation Marketing*, 12, 15-26.
- Vaske, J., Dyar, R. & Timmons, N. (2004). Skill level and recreation conflict among skiers and snowboarders. *Leisure Sciences*, 26, 215-225.
- Wallendorf, M., & Arnould, E. J. (1988). "My favorite things": A cross-cultural inquiry into object attachment, possessiveness, and social linkage. *Journal of Consumer Research*, 14, 531-547.
- World Sports Encyclopedia (2012). Retrieved from WSF .www.worldsnowboardfederation.org
- National Ski Industry Demographics and Trends (2008). Retrieved from www.skiareacitizens.com.
- Snow Sports Industries America (2012). Retrieved from www.snowsports.org/Retailers/Research/SnowSportsFactSheet

Ελληνικές Βιβλιογραφία

- Ελληνική Ομοσπονδία Σκι (<http://www.eox.gr>)
- Καϊμακάμης Δ., Αλεξανδρής Κ., Τσιφτελίδου Σ. (2010). Διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στην προσκόλληση στην τοποθεσία και στην πρόθεση για επαναλαμβανόμενη επίσκεψη σε ένα χιονοδρομικό κέντρο: Η περίπτωση της χιονοσανίδας. ΕΛΛΕΔΑ, Σέρρες 3-4-5 Δεκεμβρίου 2010.

- Κουθούρης, Χ., Αλεξανδρής, Κ. και Μπουντόλου, Μ. (2005). Στρατηγικές διαπραγμάτευσης έναντι ανασταλτικών παραγόντων για συμμετοχή στο ποδόσφαιρο αναψυχής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό*, 3(3): 225-263.
- Κουθούρης, Χ., Αλεξανδρής, Κ., Γιοβάνη, Χ. & Χατζηγιάννη, Ε. (2005). Ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής στη χιονοδρομία αναψυχής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό*, 3(1), 55 - 63.
- Μπαλάσκα, Π., Δούκα, Σ., & Αλεξανδρήσκη Κ. (υπό δημοσίευση). Ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς σε άτομα με διαφορετικά επίπεδα προσκόλλησης. *Αναζητήσεις στην Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*.